

Birgünes

Mayıs | 9
Sayı.2026

TÜRKİYE - AZERBAIJAN
ORTAK YATINI

KÜLTÜR • SANAT • TARİH • EDEBİYAT

3 MAYIS TÜRKÇÜLÜK GÜNÜ

*Türk'ün olduğu yerde
gelecek vardır.*

BİRGÜNEŞ DERGİSİ

Yayımcı
Günəş Quliyeva

Sorumlu gazi işləri müdürü
Hakan Yılmaz

Gəncə Editörlər
Səmir Quliyev
Cəlal Səfəroğlu
Akın Yılmaz

Yayın Kurulu
Zakir Səfəroğlu
Buse Yılmaz
Yusuf Kılıç
Fikri Gül

Təknik Editor
Hakan Yılmaz

dergigunes@gmail.com

2026

İçindekiler

<i>Millî Uyanış Günü - 3 Mayıs</i>	3-4
<i>Yeni Bir Dernek, Büyük Hedefler</i>	5-6
<i>Kuşağın En Güzel Buluşma Yeri: Kitap Fuarları</i>	7-8
<i>Gülüşün Ardındaki Yangın: Sabir'i Bugünden Okuma</i>	9-11
<i>Tevfik Fikret</i>	12
<i>Sessiz Çığlıkların Gölgesinde: Gençliği Yeniden Anlamak</i>	13-15
<i>SESSİZ MEZARLARDAN HOCALI'YA. TÜRK VE MÜSLÜMAN ACILARI</i>	16-18
<i>Medeniyet mi, Gösteri mi?</i>	19- 21..
<i>Renklerle Yazılan Bir Vatan: SETTAR BEHLULZADE</i>	22-25
<i>Azerbaycan Narı: Şifa, Coğrafya ve Lezzetin Kırmızı Hazinesi</i>	26
<i>Müzeler Bize Ne Diyor?</i>	27-28
<i>Azerbaycan Kelağayısı: İpeğe İşlenen Hafıza</i>	29-31
<i>Evroviziya 2026</i>	32- 34
<i>Türk Mutfağı</i>	35-36
<i>Azerbaycan Mutfağı</i>	37-42
<i>Azerbaycan. Şeki</i>	42-43
<i>Türkiye. Rize</i>	44-45

EDİTÖR YAZISI

MAYISIN EŞİĞİNDE

Tabiatın Uyanışı, Dünyanın Arayışı,
Türk Dünyasının Ufku

Mayıs, yalnız takvimin bir ayı değildir; toprağın hafızasında saklı bir diriliş vaktidir. Kışın suskunluğunu üzerinden atan dallar, yeşilin en taze lehçesiyle konuşmaya başlar. Rüzgâr, uzak bozkırlardan deniz kıyılarına kadar her coğrafyada başka türlü eser; fakat aynı haberi taşır: hayat yeniden kurulmaktadır. Çiçeklerin açışı, kuşların göğe çizdiği sevinçli hatlar, toprağın derinlerinden yükselen bereket kokusu bize bir hakikati hatırlatır: Tabiat, yorulsa da vazgeçmez; insanlığa her yıl yeniden umut öğretir.

Bu yıl mayıs kapımızı çalarken dünya da sükunet ile fırtına arasında gidip gelen çetin bir eşikte duruyor. Bir yanda savaşların gölgesi, göç yollarında yorgun düşen insan kalabalıkları, iklim krizinin sessiz fakat sert ihtarı; öte yanda bilimin ufuk açan adımları, genç kuşakların adalet arayışı, halkların barışa dair sönmeyen iradesi... İnsanlık, kendi elleriyle büyüttüğü sorunların karşısında yine kendi vicdanını arıyor. Tarih bize defalarca göstermiştir: En karanlık çağlarda bile bir kandil mutlaka yanar. Çünkü insan, yalnız yalıtın değil; onaran, kuran ve yeniden düşleyen bir varlıktır.

Böylesi bir zamanda Türk dünyasının müşterek sesi daha kıymetli, daha anlamlıdır. Adriyatik'ten Altaylara, Hazar'dan Anadolu'ya uzanan geniş kültür iklimi; sadece ortak kelimelerin, benzer ezgilerin yahut eski hatıraların toplamı değildir. O iklim, asırlardır birbirini tanıyan gönüllerin, aynı göğe bakmış kavimlerin, sevinci ve hüznü benzer türkülerle dile getirmiş toplumların manevi yakınlığıdır. Bugün bu yakınlık, nostaljik bir hatıradan ibaret kalmamalı; ilimde, sanatta, ticaretle, eğitimde ve ortak gelecek tasavvurunda diri bir iş birliğine dönüşmelidir.

Birliğin anlamı, tek ses olmak değil; çok sesin ahenk içinde buluşmasıdır. Her lehçe ayrı bir çiçek, her şehir ayrı bir renk, her ülke ayrı bir nefes olarak aynı bahçeyi güzelleştirebilir. Türk dünyasının gücü de tam burada saklıdır: Farklılıkları silmeden ortak ufuk kurabilmekte... Bugün gençlerimizin birbirini tanıması, üniversitelerimizin bilgi köprüleri kurması, sanatçılarımızın müşterek hafızayı çağın diliyle yeniden yorumlaması, iş insanlarımızın bereketi paylaşan yeni yollar açması tarihi bir zarurettir.

Mayıs tabiatta nasıl tomurcuğu meyveye hazırlıyorsa, zaman da milletleri geleceğe böyle hazırlar.

Yeter ki toprağa emek, fikre cesaret, kalbe muhabbet ekilsin. Çünkü gelecek, kendiliğinden gelen bir armağan değil; inşa edilen bir emanettir.

“ Bu sayımızı okurlarımıza sunarken dileğimiz şudur: Dünya barışın dilini yeniden öğretilsin, insanlık adaletin gölgesinde soluklansın, Türk dünyası ise ortak tarihinden aldığı ilhamla ortak yarınlara yürüsun. Mayısın bereketi yalnız bahçelere değil, gönüllere de insin. Açan her çiçek, kurulan her dostluk, atılan her iyi adım yeni bir çağın habercisi olsun.

”

*Baharı karşılayan yeryüzüne,
umudu büyüten insanlığa ve
geleceği birlikte kuracak Türk dünyasına
selam olsun.*

Günış Quliyeva

Millî Uyanış Günü - 3 Mayıs

Deyiş

KÖKÜMÜZ SÖZDE, NEFESİMİZ GELECEKTE

Bazı günler vardır; takvimde değil, yüreklerde doğar.
3 Mayıs, işte öyle bir gündür.
Ne yalnız bir anma, ne de kuru bir hatıra...
Bu gün, geçmişle gelecek arasında kurulan
sessiz ama ebedi bir köprüdür.
Bir milletin kendi sesini yeniden hatırladığı gündür.

Biz, kelimelerle yürüyen bir milletiz.
Her kelitemiz bir izdir;
kimimiz Orhun'da taşlara kazındık,
kimimiz Dede Korkut'un nefesinde yaşadık,
kimimiz türkülere karışık dağ başlarında.
Dilimiz, yalnız konuşmak için değil;
düşünmek, hissetmek ve var olmak içindir.

Dilimize sahip çıkmak,
kendi ruhumuza sahip çıkmaktır.

Türkçülük bir kibir değil,
bir uyanıştır, bir idraktır.
Kendi değerini bilmek,
başkasını inkâr etmek değil;
kendi yerini unutmamaktır.
Ne geçmişe takılıp kalmaktır,
ne de geleceği inkâr etmek...
Kökü mazide olanın,
gölgesi geleceğe düşer.

Bugün, gürültüye rağmen
içimizdeki o eski sesi duyalım:
"Ey Türk oğlu, işaretin gökte,
kökün yerde!"
Yolumuz uzun, yükümüz ağır olabilir;
ama inancımız sağlam oldukça
hiçbir fırtına bizi yolumuzdan çeviremez.

3 Mayıs, bir başlangıçtır her yıl yeniden.
Kendi sözümüzü yeniden söyleme,
kendi yürüyüşümüzü yeniden hatırlama günüdür.

Çünkü biz biliriz:
Sözümüz var oldukça,
biz de varız.

3 MAYIS TÜRKÇÜLÜK GÜNÜ

Kutlu Olsun!

Unutma...
Çünkü hatırlamak,
var olmaktır.

3 MAYIS
TÜRKÇÜLÜK GÜNÜ

Türkçülük...

Bu kelime, yalnızca bir düşünce değil;
bir varoluş biçiminin, bir duruşun, bir iç
disiplinin adıdır.
Ne bir üstünlük iddiasıdır ne de bir sınır
çizgisi.
O, bir aidiyetin zarif ve ağır sorumluluğudur.
Kendi dilinde düşünmek, kendi sesiyle
konuşmak,
kendi tarihine bakarken gözlerini
kaçırmamaktır.
Bir milletin en derin kökü, toprağın altında
değil,
kelimelerin içindedir.
Ve kelimeler...
Bazen bir dua kadar sade,
bazen bir savaş narası kadar keskindir.
3 Mayıs'ta bu kelimeler yeniden dirilir.
Sessiz şehirlerin ortasında,
kalabalıkların içinde kaybolmuş ruhlar bir an
durur—

ve fark eder:

Bir şey hâlâ yaşıyor.
Derinde, çok derinde ama sönmemiş.
Bir bayrak dalgalanır o gün.
Ama yalnızca kumaş değildir dalgalanan—
yüzyılların rüzgârıdır,
ataların nefesidir,
henüz söylenmemiş yarınların umududur.
Ve insan anlar:
Geçmiş, omuzda taşınan bir yük değil;
içimizde yanan bir ışıktır.
3 Mayıs, o ışığın yeniden görüldüğü andır.
Unutmanın karanlığına karşı,
hatırlamanın sessiz ama sarsılmaz direnişi...
Çünkü hatırlamak, yalnızca geçmişe dönmek
değil—
kendine dönmektir.

AKADEMİK TARİH VE DÜŞÜNCE

BİLİM, HAFIZA VE GELECEK

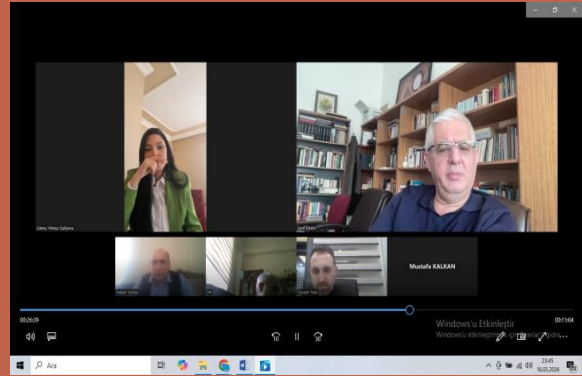
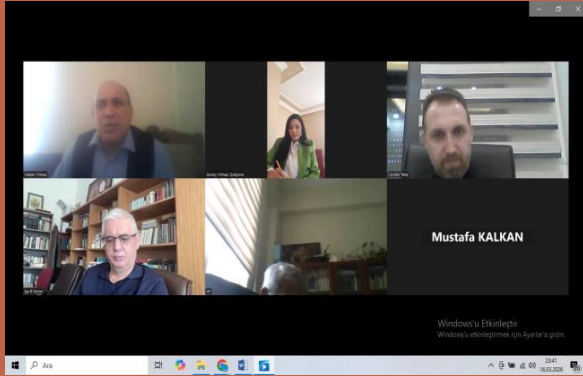
YENİ BİR DERNEK, BÜYÜK HEDEFLER

AKADEMİ DÜNYASINDA DİKKAT ÇEKEN GELİŞME

Akademi dünyasında bazı gelişmeler, ilk bakışta sınırlı görünse de uzun vadede derin etkiler yaratır. Bilimsel ilerleme yalnızca bireysel çabalarla değil; kurumsal yapılar, ortak üretim alanları ve disiplinler arası iş birlikleriyle mümkün olur. Bu bağlamda dikkat çeken önemli gelişmelerden biri, **Akademik Tarih ve Düşünce Derneği**'nin kurulmasıdır. Bu dernek, akademik üretimi güçlendirmeyi, entelektüel paylaşımı artırmayı ve bilimsel dayanışmayı geliştirmeyi amaçlayan bir yapı olarak öne çıkmaktadır. Kuruluş sürecinde belirlenen hedefler ve ortaya konan yaklaşım, gelecekte üstlenebileceği rol açısından güçlü bir zemin sunmaktadır.

İLK TOPLANTI: GÜÇLÜ BİR BAŞLANGIÇ

14 Mart 2026 tarihinde çevrim içi gerçekleştirilen ilk yönetim kurulu toplantısı, kurumsal kararlılığın açık bir göstergesi olmuştur. Tüm üyelerin eksiksiz katılımı, ortak hedef bilinci ve yüksek motivasyonu ortaya koymuştur. Bu toplantı, yalnızca idari bir süreç değil; aynı zamanda vizyonun belirlendiği, hedeflerin netleştiği ve kurumsal yol haritasının çizildiği temel bir aşamadır. Derneğin daha önce aynı isim altında bir dergi faaliyeti yürütmüş olması ise süreklilik ve birikim açısından dikkat çekicidir.

BİLİMSEL VE KÜLTÜREL FAALİYETLER

Toplantıda öne çıkan başlıklar arasında seminerler, konferanslar, paneller, sempozyumlar, araştırmacı buluşmaları ve yayın projeleri yer almıştır. Bu durum, derneğin akademik üretimi merkeze aldığı açık biçimde göstermektedir. Günümüzde bilgi üretimi kolektif bir süreçtir. Farklı disiplinlerden araştırmacıların bir araya gelmesi, yeni fikirlerin doğmasına zemin hazırlar. Bu tür faaliyetler, hem akademik gelişimi destekler hem de genç araştırmacılar için önemli fırsatlar sunar. Akademik Tarih ve Düşünce Derneği'nin kuruluşu, bilimsel düşüncenin

kurumsal olarak güçlenmesine yönelik önemli bir adımdır. Ortaya konan hedefler ve planlanan faaliyetler, bu yapının akademi dünyasında kalıcı ve etkili bir yer edinebileceğini göstermektedir.

GENÇ ARAŞTIRMACILAR İÇİN YENİ BİR ALAN

Yeni kurulan akademik kuruluşların en önemli katkılarından biri, genç araştırmacılara sunduğu imkânlardır. Lisansüstü öğrenciler, doktora adayları ve akademik kariyerinin başındaki araştırmacılar için sempozyumlar, atölyeler, mentorluk programları ve yayın fırsatları büyük önem taşır. Bu bağlamda Akademik Tarih ve Düşünce Derneği, genç araştırmacıların görünürlük kazanabileceği, çalışmalarını paylaşabileceği ve alanında uzman isimlerle doğrudan iletişim kurabileceği bir zemin oluşturma potansiyeline sahiptir. Bu tür imkânlar, yalnızca bireysel gelişimi değil, aynı zamanda akademik ekosistemin bütüncül olarak güçlenmesini sağlar. Derneğin bu alanda atacağı adımlar, yeni nesil bilim insanlarının yetişmesine doğrudan katkı sunabilecek niteliktedir.

İLK ADIMLARIN ÖNEMİ

Henüz ilk toplantısını gerçekleştirmiş bir yapıdan söz edilse de, kurumsal tarihte başlangıç aşaması çoğu zaman belirleyici olur. İlk dönemde ortaya konulan hedefler, benimsenen çalışma anlayışı ve kurulan iletişim biçimi, gelecekteki gelişimin temelini oluşturur. Akademik Tarih ve Düşünce Derneği de bu açıdan yalnızca yeni kurulmuş bir kurum değil; aynı zamanda iddialı bir akademik girişim olarak dikkat çekmektedir. Önümüzdeki süreçte bu vizyonun uygulamaya nasıl yansıtacağı, planlanan projelerin ne ölçüde hayata geçirileceği ve akademik çevrelerde nasıl bir karşılık bulacağı yakından izlenecektir. Bilimsel hayatın gelişimi, bireysel çabaların ötesinde, ortak hedefler etrafında şekillenen güçlü kurumsal yapılarla mümkündür. Bu nedenle derneğin kuruluşu, akademik dünya açısından umut verici bir gelişme olarak değerlendirilebilir. İlk toplantıda ortaya konulan kararlılık, planlanan faaliyetlerin kapsamı ve akademik üretime verilen önem, derneğin gelecekte etkili bir konuma ulaşabileceğini göstermektedir. Şimdiden söylenebilir ki bu girişim, akademi dünyasında dikkat çeken güçlü bir başlangıca işaret etmektedir. Başarılar dileriz!

Yeni Kuşağın En Güzel Buluşma Yeri:

Kitap Fuarları

Bir dönem kitap fuarlarının eski gücünü kaybettiği düşünülürdü. Dijital ekranların büyüdüğü, sosyal medyanın zamanı parçaladığı ve dikkat süresinin kısaldığı çağda gençlerin fuarlara ilgi göstermeyeceği sanıldı. Ancak son yıllarda Türkiye'nin farklı şehirlerinde ortaya çıkan tablo bunun tersini göstermektedir: Kitap fuarları yeniden dolmaktadır; bu mekânlar yalnızca kitapların sergilendiği alanlar değil, aynı zamanda edebiyat, düşünce ve kültür dünyasının tanınmış ve saygın isimlerini bir araya getiren seçkin buluşma noktalarıdır.

BUGÜN ANKARA'DAN İSTANBUL'A, SAKARYA'DAN BURSA'YA, İZMİRİ'RE KADAR BİRÇOK ŞEHİRDE DÜZENLENEN FUARLAR, YALNIZCA KİTAP SATILAN ORGANİZASYONLAR OLMAKTAN ÇIKTI. BU ETKİNLİKLER ARTIK GENÇLERİN SOSYALLEŞTİĞİ, YENİ FİKİRLERLE TANIŞTIĞI, SEVDİĞİ YAZARLARLA BULUŞTUĞU VE KENDİNİ AIT HİSSETTİĞİ KÜLTÜREL MERKEZLER HÂLINE GELDI. KİTAP BURADA RAFLARDA DURAN SESSİZ BİR NESNE DEĞİL; ORTAK BİR DENEYİMİN MERKEZİDİR. ANKARA, ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ SAYESİNDE FUARLARIN EN CANLI ŞEHİRLERİNDEN BİRİ HÂLINE GELDI. BAŞKENTTE DÜZENLENEN ETKİNLİKLERDE İMZA KUYRUKLARI, DOLU SÖYLEŞİ SALONLARI VE ELLERİNDE KİTAP TORBALARIYLA GEZEN GENÇLER DİKKAT ÇEKİYOR. GENÇLER FUARLARA YALNIZCA ALIŞVERİŞ İÇİN DEĞİL, KÜLTÜREL ATMOSFERİ YAŞAMAK İÇİN GELİYOR.

SAKARYA'DA SERDIVAN KİTAP FUARI, ANADOLU ŞEHİRLERİNİN DE BU YÜKSELİŞTE ÖNEMLİ YER TUTTUĞUNU GÖSTERDİ. GENİŞ KATILIM, ÖĞRENCİ ZİYARETLERİ VE YAZAR BULUŞMALARI, KİTAP FUARLARININ ARTIK SADECE BÜYÜKŞEHİR ETKİNLİĞİ OLMADIĞINI ORTAYA KOYDU. İSTANBUL İSE HÂLÂ YAYINCILIK DÜNYASININ EN BÜYÜK VİTRİNİ OLMAYI SÜRDÜRÜYOR. BÜYÜK YAYINEVLERİNDEN BAĞIMSIZ GİRİŞİMLERE KADAR GENİŞ BİR EKOSİSTEMİ BARINDIRAN ŞEHİR, YENİ

ÇIKAN KİTAPLARIN OKURLA BULUŞTUĞU VE SEKTÖR PROFESYONELLERİNİN BİR ARAYA GELDİĞİ ANA MERKEZ KONUMUNDA. **GENÇLER NEDEN FUARLARI SEVİYOR?**

Dışarıdan bakıldığında fuarların cazibesi yalnızca kitap gibi görünebilir. Oysa gençler için mesele daha geniş. Bir fuar, genç bir ziyaretçi için şunları ifade ediyor. Sevdiği yazarı canlı görmek, canlı sohbetler düşüncenin sahneye taşındığı anlara tanıklık etmek; yalnızca metinlerle değil, o metinleri kuran zihinlerle temas kurmak demektir.

İzmir ve Ankara kitap fuarlarında okurlarıyla buluşan Prof. Dr. Zeki Taştan etkinliklerin dikkat çeken isimlerinden biri oldu. Yazar, söyleşi ve imza programları kapsamında okurlarla bir araya gelerek eserlerine dair düşüncelerini paylaştı. Taştan'ın fuarlarda öne çıkan yeni eserleri arasında *Kalpteki Işık*, *Uçan Gözler*, *Uçan Kedi* kitapları yer aldı. Sevgi, iyilik, merak, öğrenme isteği ve değerler eğitimi temalarını işleyen bu eserler, çocuklara hitap ederken gençler için de yol gösterici içerikler sunuyor. Kitaplar, merak etmeyi ve sorgulamayı teşvik ederek bireyin kendi içsel ışığını keşfetmesine rehberlik etmeyi amaçlıyor.

Yazarın anlatım dili, sade ve akıcı yapısıyla özellikle erken yaş gruplarının ilgisini çekiyor. Aynı zamanda eserler, pedagojik açıdan değerlendirildiğinde

karakter gelişimine katkı sağlayan bütüncül bir yaklaşım ortaya koyuyor. Bugün kitap fuarları yalnızca kitapların sergilendiği alanlar değil; kuşakların birbirini tanıdığı, düşüncenin dolaşıma girdiği ve kültürün canlılığını koruduğu ortak mekânlar olarak öne çıkmaktadır. Yeni kuşağın en anlamlı buluşma noktalarından biri hâline gelen bu fuarlar, geleceğin okur toplumunu da şekillendirmeyi sürdürmektedir. **Başarılar dileriz!**

Gülüşün Ardındaki Yangın:

MIRZƏ ƏLƏKBƏR SABİR'İ

BUGÜNDEN OKUMAK...

BAZI ŞAIRLER, YALNIZ KENDİ ÇAĞLARININ SESİDİR; YAŞADIKLARI ZAMANIN ACILARINI, SEVINÇLERİNİ VE ÇELİŞKİLERİNİ DİLE GETİRİRLER. BAZILARI İSE ÇAĞLARI AŞARAK HER DEVRİN KAPISINI YENİDEN ÇALAR, HER NESLİN VICDANINDA BAŞKA BİR YANKI BULURLAR. MIRZƏ ƏLƏKBƏR SABİR, İŞTE O NADİR İSİMLERDENDİR. ONUN SÖZÜ BİR DÖNEME SİĞMAZ; ZAMAN DEĞİŞSE DE ANLAMINI YİTİRMEZ, YÜZLER DEĞİŞSE DE HEDEFİNİ ŞAŞIRMAZ. HER OKUNUŞTA YENİDEN DOĞAN, HER ÇAĞDA YENİDEN KONUŞAN BİR SESTİR OONUN ŞİİRLERİ YALNIZCA KENDİ DEVRİNİN SOSYAL MANZARASINI ÇIZMEZ; İNSAN ZAAFLARININ, TOPLUMSAL ÇARPIKLIKLARIN VE BITMEYEN CEHALETİN HARITASINI DA ÇIKARIR. BU YÜZDEN SABİR'İ ANMAK, GEÇMİŞİ HATIRLAMAK DEĞİL, BUGÜNÜ OKUMAKTIR. 30 MAYIS 1862'DE ŞAMAHI'DA DOĞAN SABİR, AZERBAJCAN EDEBİYATINDA SATIRIK ŞİİRİN ZİRVE İSİMLERİNDEN BİRİ KABUL EDİLİR. FAKAT ONU YALNIZ "HICIV ŞAIRİ" DİYE TANIMLAMAK EKSİK KALIR. ÇÜNKÜ SABİR'İN KALEMİ ALAY ETMEK İÇİN DEĞİL, UYANDIRMAK İÇİN İŞLER. O, GÜLÜŞÜ BİR ESTETİK ARAÇ DEĞİL, TOPLUMSAL VICDAN BIÇIMI HÂLINE GETİRİR.

- *Sabir Neden Hâlâ Güncel?... Aradan yüzyılı aşkın zaman geçti. İmparatorluklar çöktü, rejimler değişti, teknoloji çağları açıldı. Fakat Sabir'in hedef aldığı meselelerin çoğu hâlâ aramızda dolaşıyor:*
- *Bilgi çağında büyüyen cehalet*
- *Gösterişle örtülen yoksulluk*
- *Ahlak konuşup adaleti unutan çevreler*
- *Eğitimi diploma sayan anlayış*
- *Halk adına konuşup halktan uzak duran aydın tipi*

- *Hakikatten çok imaja yatırım yapan toplum*

Sabir bugün yaşasaydı belki gazete köşelerinde değil, dijital ekranlarda yazardı. Belki kısa videolar, karikatürler, şiir performansları üretirdi. Ama hedefi değişmezdi: İnsanları rahatsız ederek düşündürmek.

Şiirde Mizah, Altında Acı Hakikat

SABİR'İN ŞİİRLERİNİ GÜÇLÜ KILAN ŞEY YALNIZ ZEKÂ DEĞİL, AHLAKI BERRAKLIKTIR. O, TOPLUMU DIŞARIDAN SEYRETMEZ; İÇERİDEN KONUŞUR. HALKIN ACISINI BILIR, EŞİTSİZLİĞİ GÖRÜR, SAHTEKÂRLIĞI TANIR. BU YÜZDEN MISRALARINDAKİ MİZAH KURU BİR ESPRİ DEĞİL, ÇOĞU ZAMAN BASTIRILMIŞ BİR ÇIĞLIKTIR. ONUN ŞİİRİNDE KAHKAHA İLE KEDER YAN YANA YÜRÜR. BİR DIZEDE GÜLERSİNİZ, İKİNCİ DIZEDE YÜZÜNÜZ CİDDİLEŞİR. ÇÜNKÜ SABİR, OKURU EĞLENDİRMEZ; OKURU YAKALAR **“HOPHOPNAME” VE AYNAYA BAKMA CESARETİ**

Sabir'in adı en çok **Hophopname** ile özdeşleşmiştir. Bu eser, bir şiir kitabından çok toplumsal portreler galerisi gibidir. Her tip tanıdık: makam düşkünü, sahte dindar, çıkarıcı, tembel, kibirli, suskun, korkak, ikiyüzlü... Asıl sarsıcı olan şudur: Bu

karakterlerin çoğu bugün de yaşamaktadır. Sadece kıyafetleri değişmiştir. Sabir'in büyüklüğü burada yatar. O, geçici olayları değil, kalıcı insan hallerini yazmıştır.

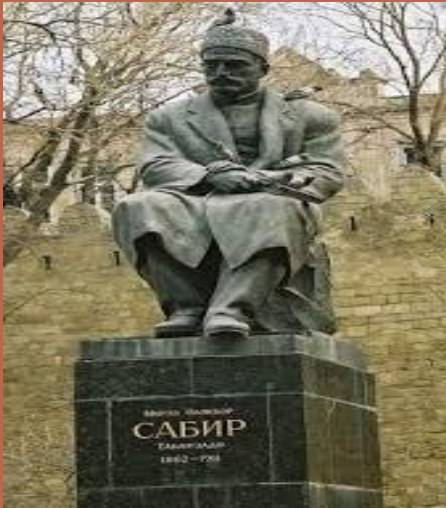
Sabir'in Aynasında Bugünü Okumak...Bugünün gençleri hız çağında yaşıyor. Bilgi çok, dikkat az. Görüntü çok, derinlik az. Tam da bu nedenle Sabir yeniden okunmalıdır. Çünkü o, gürültünün içinden gerçeği ayıklamayı öğretir. Sabir bize şunu söyler: Sabir bize bugün daha sert, daha derin ve daha sahici şeyler söyler:

Cehalet sadece bilmemek değildir; öğrenmeye ihtiyaç duymamaktır.

Zulüm yalnız zalimin eliyle değil, sessizlerin suskunluğuyla da büyür.

Bir toplumun çöküşü ekonomik krizle değil, utanma duygusunu kaybetmesiyle başlar.

- *Güç sahibi olmak, haklı olmak değildir; çoğu zaman sadece daha gürültülü olmaktır.*
- *Sahte aydın, karanlığı yok etmez; ona daha süslü isimler verir.*
- *İnsanın gerçek yüzü rahat zamanlarda değil, çıkarı tehlikeye düştüğünde görünür.*
- *Eleştiri düşmanlık değildir; yozlaşmaya karşı ahlaki sadakattir.*

Hakikati söylemek bazen yalnız bırakır, ama insanı küçültmez. Bir milletin geleceği, ne kadar zengin olduğuyla değil; ne kadar düşünebildiğiyle ölçülür.

Sabir ŞİİRİNİN Estetik Gücü Nerede?

Sabir yalnız fikir adamı değildir; güçlü bir şairdir. Ritim duygusu, dil ekonomisi, vurucu final yapısı ve halk söyleyişini edebî seviyeye taşıması **onun şiirtekniklerinin başlıca**

özellikleridir. En sert eleştiriye bile şiirsel lezzetten vazgeçmeden sunar. Bu yüzden Sabir okunurken sadece düşünülmez; şiirin tadı da hissedilir.

Sabir Bir Tarih Değil, Ölçüdür...

Bazı isimler müzelerde kalır. M. E. Sabir ise ölçü olarak yaşar. Bir toplum kendini sorgulamak istiyorsa Sabir'e dönebilir. Bir okur hakikatin mizahla nasıl birleştiğini görmek istiyorsa Sabir'i okuyabilir.

Çünkü gerçek satir eskimez. Gerçek şiir susmaz. Ve Sabir, hâlâ konuşur. Mirzə Ələkbər Sabir'in şiiri, yalnız mısralardan ibaret değildir; bir toplum galerisi, insan karakterleri müzesi ve vicdan mahkemesidir. Onun satirası kişileri hedef alırken aslında zihniyetleri yargılar.

Bu yüzden Sabir bugün de okunur: Çünkü değişen yüzlerdir, değişmeyen zaaf lar değil.

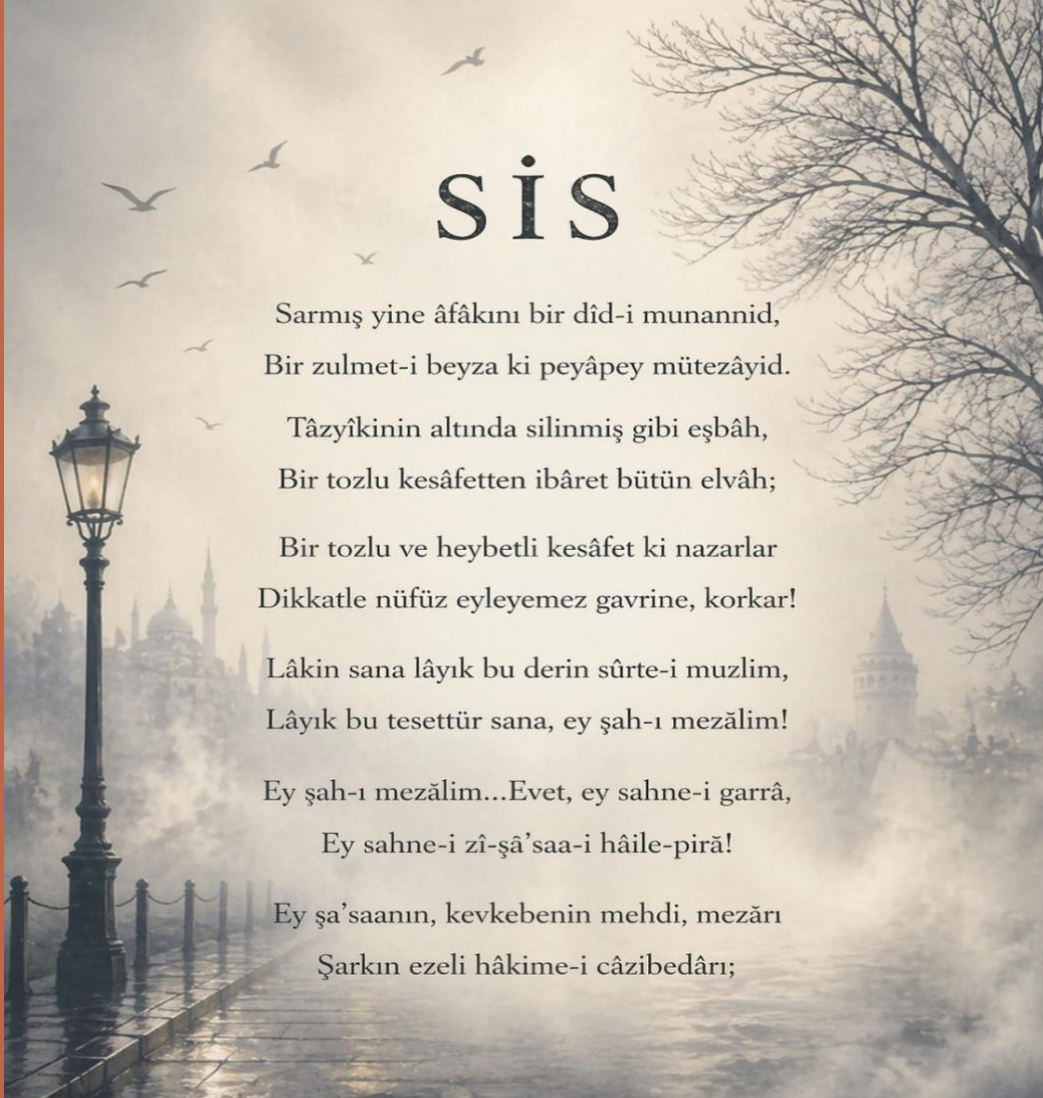

Karanlığın, belirsizliğin ve insanlığın içinden geçtiğimiz zor

zamanların şiiri...

Tevfik Fikret

1867- 1915

SESSİZ ÇIĞLIKLARIN GÖLGESİNDE:

GENÇLİĞİ YENİDEN ANLAMAK...

Yaşanan her şiddet olayı, sadece birkaç gün manşetlerde yer alıp unutulacak sıradan bir haber değildir. Özellikle okul çevresinde yaşanan, gençleri hedef alan ya da gençlerin doğrudan içinde bulunduğu saldırılar, toplumsal vicdanda çok daha derin yaralar açar. Çünkü okul, yalnızca ders anlatılan duvarlardan ibaret değildir; bir milletin yarınlarını emanet ettiği en hassas mekândır. Sıralarda oturan her öğrenci, geleceğin öğretmeni, bilim insanı, sanatçısı, ebeveyni ve yurttaşıdır. Bu yüzden okul kapısında yükselen her korku, aslında toplumun geleceğine düşen bir gölgedir. Orada yaşanan her travma, sadece bugünü değil, yarının hafızasını da şekillendirir. Bugünün gençliği, tarihte benzeri az görülmüş bir baskı altında büyüyor. Bir yanda ekonomik kaygılar, diğer yanda gelecek belirsizliği... Sosyal medya üzerinden sürekli kıyaslanma, görünür olma zorunluluğu, başarı baskısı, aile beklentileri ve aidiyet krizleri... Bütün bunlar, henüz kimliğini inşa etmeye çalışan bir bireyin omuzlarına ağır yükler bindiriyor. Dışarıdan bakıldığında neşeli görünen birçok genç, iç dünyasında sessiz bir mücadele veriyor olabilir. Kaygı bozuklukları, öfke kontrol sorunları, depresyon, değersizlik hissi ve toplumsal yabancılaşma artık istisna değil; giderek yaygınlaşan gerçekliklerdir. Bu nedenle her saldırının ardından yalnızca "güvenlik önlemleri artırılmalı" demek yeterli değildir. Elbette güvenlik gerekir; ancak metal dedektörler, kameralar ve duvarlar, kırılmış ruhları onaramaz.

Eğitim Nedir?

Eğitim yalnızca bilgi aktarmak değildir. Eğitim; karakter inşasıdır, duygu terbiyesidir, birlikte yaşama sanatıdır. Eğer bir okulda öğrenciler fizik, matematik ve dil öğreniyor; fakat öfkesini yönetemiyor, empati kuramıyor, çatışmayı konuşarak çözemiyorsa, orada eğitim eksik kalmış demektir. Bugün okullarımızda şu sorular daha çok sorulmalıdır:

- Öğrenci kendini güvende hissediyor mu?
- Fikirlerini ifade edebiliyor mu?
- Zorbalığa uğradığında destek bulabiliyor mu?
- Öğretmeni onu yalnızca notlarıyla mı, insanlığıyla da mı görüyor?
- Rehberlik sistemi gerçekten işliyor mu?

Bir genç, anlaşılmadığını düşündüğünde önce içine kapanır; uzun süre görülmezse öfkeye, umutsuzluğa ya da yıkıcı davranışlara sürüklenebilir.

AILELERE DÜŞEN SORUMLULUK

ANNE BABALAR ÇOĞU ZAMAN ÇOCUKLARINA İYİ BİR GELECEK HAZIRLAMAK İSTER. FAKAT İYİ GELECEK YALNIZCA İYİ OKUL, İYİ MESLEK VE YÜKSEK MAAŞ DEMEK DEĞİLDİR. RUH SAĞLIĞI BOZULMUŞ, KENDİNİ TANIMAYAN, SEVGİYİ VE SINIRI ÖĞRENMEMİŞ BİR BİREY İÇİN BAŞARI DA HUZUR GETİRMEZ. ÇOCUKLARLA DAHA ÇOK KONUŞMAK GEREKİR. AMA SORGULAYICI DEĞİL, DİNLEYİCİ BİR DİLLE...

“Bugün kaç net yaptın?” kadar,
“Bugün seni ne üzdü?” sorusu da önemlidir.

“Niçin böyle davrandın?” kadar,

“Ne hissediyorsun?” sorusu da gereklidir.

Ev, yalnızca barınılan yer değil; duygusal güven alanı olmalıdır.

ÖĞRETMENLERE VE OKULLARA ÇAĞRI

Öğretmenlik yalnızca müfredat yetiştirmek değildir. Bazen bir öğrencinin yüzündeki değişimi fark etmek, onun hayatını değiştirebilir. Sessizleşen, içine kapanan öfke patlamaları yaşayan, sürekli dışlanan ya da aidiyet problemi yaşayan öğrenciler dikkatle izlenmelidir. Okullarda psikolojik danışmanlık bir “yan hizmet” değil, temel ihtiyaç olarak görülmelidir. Her okulda erişilebilir, güçlü ve etkin rehberlik mekanizmaları kurulmalıdır. Öğrenciler yardım istemekten utanmamalı; destek almak normalleştirilmelidir.

GENÇLERE BİRKAÇ SÖZ...

SEVGİLİ GENÇLER, YAŞADIĞINIZ DUYGULAR KÜÇÜMSENECEK ŞEYLER DEĞİLDİR. KAYGINIZ DA GERÇEKTİR, ÖFKENİZ DE, KIRGINLIĞINIZ DA... AMA HIÇBİR ACI, ŞİDDETI MEŞRU KILMAZ. HIÇBİR YALNIZLIK, BAŞKASINA ZARAR VERMEYİ ÇÖZÜM HÂLINE GETİRMEZ. YARDIM İSTEMEK ZAYIFLIK DEĞİLDİR. KONUŞMAK CESARETTİR. DESTEK ALMAK OLGUNLUKTUR. İÇİNİZDE BÜYÜYEN KARANLIĞI PAYLAŞMAK, ONU AZALTMANIN İLK ADIMIDIR. UNUTMAYIN: BİR İNSANIN EN BÜYÜK GÜCÜ, YIKMAK DEĞİL, KENDİNİ ONARABİLMEKTİR. TOPLUM OLARAK HER OLAYDAN SONRA YALNIZCA FAILİ DEĞİL, ZEMİNİ DE SORGULAMALİYİZ. GENÇLER NEDEN ÖFKELİ?... NEDEN UMUTSUZ?... NEDEN YALNIZ?.. BU SORULARA DÜRÜST CEVAPLAR VERMEDEN KALICI ÇÖZÜM ÜRETEMEYİZ. DAHA GÜVENLİ OKULLAR İSTİYORSAK, DAHA MERHAMETLİ EVLER KURMALİYİZ. DAHA HUZURLU BİR TOPLUM İSTİYORSAK, GENÇLERİN RUHUNU DA EĞİTMELİYİZ. ÇÜNKÜ GELECEK, YALNIZCA BİLGİYLE DEĞİL; KARAKTER, ŞEFKAT VE RUH SAĞLIĞIYLA İNŞA EDİLİR. BU ELİM OLAYDA HAYATINI KAYBEDEN ÖĞRENCİLERİMİZİN VE

Yaşanmış faciada hayatını kaybeden öğretmen ve öğrencilerimizin aziz hatırasını saygı, rahmet ve minnetle yâd ediyoruz.

ÖĞRETMENİMİZİN ACISI HEPİMİZİN YÜREĞİNİ DAĞLAMIŞTIR. HAYATLARININ BAHARINDA ARAMIZDAN KOPARILAN HER GENÇ CAN VE GELECEĞE IŞIK TUTAN BİR EĞİTİM NEFERİNİN KAYBI, YALNIZCA AİLELERİNİN DEĞİL, BÜTÜN TOPLUMUN ORTAK YASINA DÖNÜŞMÜŞTÜR. KALBİMİZDE DERİN BİR HÜZÜN BIRAKAN BU ACININ, VICDANLARIMIZDA DA KALICI BİR SORUMLULUĞA DÖNÜŞMESİ GEREKİR. DİLEĞİMİZ ODUR KI GELECEKTE HIÇBİR ÖĞRENCİ KORKUYLA OKUL YOLUNA ÇIKMASIN, HIÇBİR ÖĞRETMEN GÖREV BAŞINDA ŞİDDETİN HEDEFİ OLMASIN, HIÇBİR AİLE VE HIÇBİR EĞİTİM YUVASI BÖYLE BİR ACIYLA SINANMASIN. GENÇLERİMİZİN UMUTLA, GÜVENLE VE HUZURLA BÜYÜDÜĞÜ BİR YARIN İNŞA ETMEK, HEPİMİZİN ORTAK VAZİFESİDİR.

Tarih yalnızca yaşananların değil, hatırlananların da toplamıdır. Anadolu ve Kafkasya coğrafyasında Türk ve Müslüman sivillerin yaşadığı acılar çoğu zaman bu ikinci grupta kaldı. Yakılan köyler, boşaltılan şehirler, göç yollarında kaybolan aileler ve toplu mezarlara dönüşen tarlalar... Bunların her biri, modern çağın en sarsıcı insani kırılmalarından aynı tarihsel zincirin parçalarıydı. Bu hikâyeye yalnızca geçmişe ait değildir. Çünkü 20. yüzyılın başında yaşanan felaketlerin yankısı, 1992 yılında Hocalı'da yeniden duyuldu.

ÇÖKEN DÜNYANIN ARDINDA KALAN İNSANLAR

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN SON YÜZYILI, YALNIZCA SİYASİ SINIRLARIN DEĞİL, TOPLUMLARIN DA ALTÜST OLDUĞU BİR DÖNEMDİ. BALKANLAR'DAN KAFKASYA'YA UZANAN GENİŞ COĞRAFYADA MİLYONLARCA İNSAN YERİNDEN EDİLDİ. TARİHÇİ MICHAEL REYNOLDS, OSMANLI VE RUS İMPARATORLUKLARININ EŞZAMANLI ÇÖZÜLÜŞÜNÜN YEREL ÇATIŞMALARI DAHA DA SERTLEŞTİRDİĞİNİ BELİRTİR. DEVLETLER ÇÖKERKEN EN AĞIR BEDELI İSE ÇOĞU ZAMAN SIVİLLER ÖDEDİ.

VAN, ERZURUM, İĞDIR: ATEŞİN İÇİNDEKİ ANADOLU

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA DOĞU ANADOLU, YALNIZCA ORDULARIN DEĞİL, MILİS GÜÇLERİN DE ÇATIŞMA ALANINA DÖNÜŞTÜ. VAN, ERZURUM, KARS, İĞDIR VE ÇEVRESİNDEKİ BİRÇOK YERLEŞİMDE TÜRK VE MÜSLÜMAN SIVİLLER SALDIRILARA UĞRADI; KÖYLER YAKILDI, İNSANLAR GÖÇE ZORLANDI, ŞEHİRLERİN DEMOGRAFİK YAPISI SARSILDI. JUSTIN MCCARTHY, SAVAŞ YILLARINDA MÜSLÜMAN NÜFUSUN YALNIZCA DOĞRUDAN SALDIRILARDA DEĞİL; AÇLIK, SALGIN HASTALIK, ZORUNLU GÖÇ VE AĞIR İKLİM ŞARTLARI NEDENİYLE DE BÜYÜK KAYIPLAR VERDİĞİNİ VURGULAR. BUGÜN ANADOLU'NUN PEK ÇOK YERİNDE KUŞAKTAN KUŞAĞA AKTARILAN "KAÇIŞ HİKÂYELERİ", BU DÖNEMİN TOPLUMSAL HAFIZADAKİ İZLERİDİR.

KAFKASYA'DA HARİTADAN SİLİNE KÖYLER

1917 RUS DEVRİMİ SONRASINDA KAFKASYA'DA OLUŞAN OTORİTE BOŞLUĞU, BÖLGEYİ YENİ ÇATIŞMALARA SÜRÜKLEDİ. YENİ DEVLETLER KURULUYOR, SINIRLAR SAVAŞLA ÇİZİLİYORDU. ERİVAN, ZENGEZUR, KARABAĞ VE ÇEVRESİNDEKİ BİRÇOK MÜSLÜMAN YERLEŞİM BOŞALTILDI; BAZI KÖYLER YAKILDI, BAZILARI TAMAMEN TERK EDİLDİ. TADEUSZ SWIETECHOWSKI, BU SÜRECİ YALNIZCA BAĞIMSIZLIK MÜCADELELERİYLE DEĞİL, NÜFUSUN ZORLA YENİDEN ŞEKİLLENDİRİLMESİYLE DE AÇIKLAR. ÇÜNKÜ BİR KÖYÜN YOK OLMASI YALNIZCA EVLERİN DEĞİL; MEZARLIKLARIN, HATIRALARIN VE ORTAK GEÇMİŞİN DE KAYBIDIR.

HOCALI: GEÇMİŞİN GÖLGESİNDE YIKIMA UĞRATILAN ŞEHİR

26 ŞUBAT 1992 GECESİ, DAĞLIK KARABAĞ SAVAŞI SIRASINDA HOCALI ŞEHİRİ, 20. YÜZYIL SONUNUN EN AĞIR SIVİL TRAJEDİLERİNDEN BİRİNE SAHNE OLDU. GÜNLERDİR KUŞATMA ALTINDA BULUNAN ŞEHİR GECE SAATLERİNDE YOĞUN SALDIRIYA MARUZ KALDI. ÇIKIŞ YOLLAR KAPANMIŞ, SIVİLLER DONDURUCU HAVA KOŞULLARI ALTINDA KAÇMAYA ÇALIŞIYORDU.

KADINLAR, ÇOCUKLAR, YAŞLILAR VE SİLAHSIZ SIVİLLERİN ÖNEMLİ BİR KISMI BU KAÇIŞ SIRASINDA ÖLDÜRÜLDÜ YA DA ESİR ALINDI.

Azerbaycan resmî verilerine göre 613 sivil hayatını kaybetti; bunların 106'sı kadın, 63'ü çocuk, 70'i yaşlıydı. Yüzlerce kişi yaralandı, çok sayıda insan kayboldu ve aileler parçalandı. Uluslararası insan hakları kuruluşları da olayın vahametini kayıt altına aldı. Human Rights Watch, Hocalı'daki kitlesel sivil ölümlerini Karabağ savaşının en ağır sivil katliamlarından biri olarak değerlendirdi. Memorial Human Rights Center raporları ise kaçmaya çalışan sivillerin hedef alındığına dair tanıklıklara yer verdi. Hocalı'nın trajedisi yalnızca can kaybıyla sınırlı değildi. Şehir büyük ölçüde tahrip edildi, evler ve kamu yapıları kullanılamaz hâle geldi, yaşayan nüfus dağıldı.

Bir zamanlar canlı bir yerleşim merkezi olan şehir, savaşın ardından sessiz bir yıkım alanına dönüştü. hayatın nasıl yok edildiğinin sembolü olarak anılmaktadır. Aradan geçen yıllara rağmen yakınlarını kaybeden ailelerin acısı dinmemiştir. Hocalı, yalnızca bir şehir adı değil; yarım kalmış hayatların ve susturulamayan hafızanın adıdır. **ÖLÜMÜN SESSİZ YÜZÜ**; Silahlı saldırılar kadar yıkıcı olan başka felaketler de vardı: açlık, salgın hastalıklar, dondurucu kış şartları ve zorunlu göç. İnsanlar çoğu zaman kurşunla değil, yollarda tükendi. Çocuklar ailelerinden koptu, yaşlılar göç kervanlarında geride kaldı. Bu nedenle tarih yalnızca savaş meydanlarında değil, göç yollarında da yazıldı. Bu topraklarda acı, zamana gömülmez; suskunluğun içinde büyür. Sessiz mezarlardan Hocalı'ya uzanan çizgi, yalnızca bir yas değil, insanlığın vicdanına kazınmış silinmez bir imtihandır: Unutmamak gerekir, çünkü unutulmuş her acı yeniden yaşanır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (t.y.). *Khojaly genocide*. Bakı, Azerbaycan: Author.

Karayev, Y. (2010). *Karabağ: Tarih ve gerçekler*. Bakı, Azerbaycan: Elm Neşriyyatı.

Erickson, E. J. (2013). *Ottomans and Armenians: A study in counterinsurgency*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

McCarthy, J. (1995). *Death and exile: The ethnic cleansing of Ottoman Muslims, 1821–1922*. Princeton, NJ: Darwin Press.

Human Rights Watch. (1993). *Bloodshed in the Caucasus: Escalation of the armed conflict in Nagorno-Karabakh*. New York, NY: Author.

Memorial Human Rights Center. (1992). *Reports on the Khojaly massacre*. Moscow, Russia: Author.

İsmailov, M. (2005). *Hocalı soykırımı üzerine belgeler*. Bakı, Azerbaycan: Nurlar.

Reynolds, M. A. (2011). *Shattering empires: The clash and collapse of the Ottoman and Russian empires 1908–1918*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Swietochowski, T. (1995). *Russia and Azerbaijan: A borderland in transition*. New York, NY: Columbia University Press.

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2013). *Hocalı katliamı anma ve araştırma metinleri*. Ankara, Türkiye: TBMM Yayınları.

Yılmaz, R. (2016). *Doğu Anadolu'da savaş ve göç hatıraları*. Ankara, Türkiye: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (t.y.). *Hocalı katliamı hakkında açıklamalar*. Ankara, Türkiye: Author.

MEDENİYETİMİ,

GÖSTERİMİ? ...

İNSANLIK TARİHİNE DIŞARIDAN BAKILDIĞINDA BÜYÜK BİR İLERLEME HİKÂYESİ GÖRÜLÜR. ŞEHİRLER BÜYÜMÜŞ, YOLLAR UZAMIŞ, TEKNOLOJİ HIZLANMIŞ, BİLGİ ÇOĞALMIŞ, İLETİŞİM SINIR TANIMAZ HÂLE GELMİŞTİR. GÖKDELENLER, DİJİTAL AĞLAR, YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİ, DEVASA ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ VE İŞİL İŞİL VİTRİNLER MODERN ÇAĞIN BAŞARI İŞARETLERİ GİBİ SUNULUR. FAKAT BÜTÜN BU PARILTININ ORTASINDA DAHA TEMEL BİR SORU SESSİZCE YÜKSELİR: GERÇEKTE MEDENİYET İÇİNDE Mİ YAŞIYORUZ, YOKSA YALNIZCA İYİ TASARLANMIŞ BİR GÖSTERİNİN İÇİNDE Mİ?... MEDENİYET, YALNIZCA MADDİ İLERLEME DEĞİLDİR. BİR TOPLUMUN NE KADAR YÜKSEK BİNA YAPTIĞI, NE KADAR HIZLI VERİ AKTARDIĞI YA DA NE KADAR TÜKETİM ÜRETTİĞİ TEK

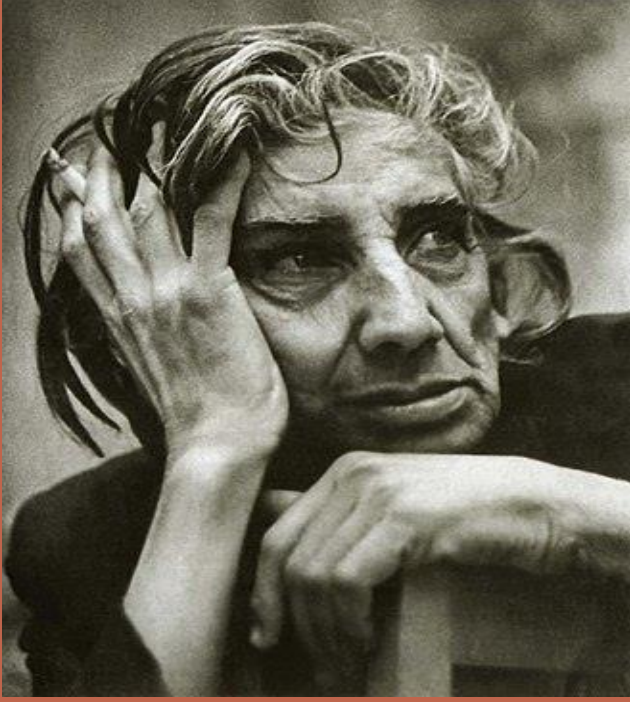
BAŞINA MEDENİYET ÖLÇÜSÜ SAYILAMAZ. MEDENİYET; ADALETİN KURUMSALLAŞTIĞI, İNSAN ONURUNUN KORUNDUĞU, BİLGİNİN DEĞER GÖRDÜĞÜ, SANATIN DERİNLEŞTİĞİ VE AHLAKİ SORUMLULUĞUN PAYLAŞILDIĞI BİR YAŞAM BİÇİMİDİR. BAŞKA BİR DEYİŞLE MEDENİYET, İNSANIN DIŞ DÜNYAYI İNŞA EDERKEN İÇ DÜNYASINI DA İHMAL ETMEMESİDİR. GÖSTERİ İSE GÖRÜNTÜNÜN HAKİKATİN ÖNÜNE GEÇMESİDİR. BUGÜN PEK ÇOK ALANDA BUNUN İZLERİ GÖRÜLMEKTEDİR. SOSYAL HAYATTA GÖRÜNMEK, OLMAK KADAR ÖNEMSENMEKTEDİR. BİLGİ SAHİBİ GÖRÜNMEK, BİLGİ SAHİBİ OLMAKTAN; DUYARLI GÖRÜNMEK, GERÇEKTE SORUMLULUK ALMAKTAN; BAŞARILI GÖRÜNMEK, EMEK VERMEKTEN DAHA HIZLI SONUÇ ÜRETMEKTEDİR. İNSANLAR ÇOĞU ZAMAN YAŞADIKLARI HAYATI

DERİNLEŞTİRMEK YERINE SERGİLEMEYE YÖNELMEKTEDİR. BÖYLECE TOPLUM, ANLAM ETRAFINDA DEĞİL, ALGI ETRAFINDA ŞEKİLLENMEYE BAŞLAR.

MODERN ÇAĞIN EN BÜYÜK ÇELİŞKİLERİNDEN BİRİ DE BURADA ORTAYA ÇIKAR: ARAÇLARIMIZ GELİŞİRKEN AMAÇLARIMIZ BELIRSİZLEŞMEKTEDİR. DAHA ÇOK BAĞLANTIMIZ VARDIR AMA DAHA AZ TEMASIMIZ VARDIR. DAHA ÇOK BILGIYE ULAŞIRIZ AMA DAHA AZ HİKMET ÜRETİRİZ. DAHA ÇOK KONUŞURUZ AMA DAHA AZ DİNLERİZ. KALABALIKLAR İÇİNDE YAŞARIZ AMA YALNIZLIK ÇAĞINI DENEYİMLERİZ. BU YÜZDEN TEKNİK İLERLEME İLE İNSANI İLERLEME ARASINDAKİ FARKI YENİDEN DÜŞÜNMEK GEREKİR. BİR ŞEHİRİN MEYDANLARI VARSA AMA ORTAK VİCDANI YOKSA, YOLLARI VARSA AMA YÖNÜ YOKSA, EKРАНLARI VARSA AMA SÖZÜ YOKSA, ZENGİNLİĞİ VARSA AMA MERHAMETİ YOKSA ORADA MEDENİYET DEĞİL, DEKOR VARDI. ÇÜNKÜ MEDENİYET YALNIZCA GÖRÜNEN ŞEYLERLE KURULMAZ; GÖRÜNMEYEN DEĞERLERLE AYAKTA KALIR. GÜVEN, SADAKAT, NEZAKET, ADALET VE SORUMLULUK OLMADAN EN PARLAK YAPILAR BİLE İÇİ BOŞ KABUKLARA DÖNÜŞEBİLİR. ELBETTE GÖSTERİ BÜTÜNÜYLE YENİ BİR OLGU DEĞİLDİR. TARİHİN HER DÖNEMİNDE TOPLUMLAR İHTİŞAMA HAYRANLIK DUYMUŞTUR. ANCAK BUGÜN FARK, GÖSTERİNİN GÜNDELİK HAYATIN MERKEZİNE YERLEŞMİŞ OLMASIDIR. ARTIK YALNIZCA DEVLETLER YA DA KURUMLAR DEĞİL, BİREYLER DE KENDİLERİNİ SÜREKLİ SUNMAK, ANLATMAK VE GÖRÜNÜR KILMAK ZORUNDA HİSSEDİYOR. İNSAN, KENDİ HAYATININ SEYİRCİSİNE DÖNÜŞÜYOR. BU NOKTADA ASIL MESELE TEKNOLOJİ YA DA MODERNLİK DEĞİLDİR. SORUN, ARAÇLARIN AMAÇLARIN YERİNE GEÇMESİDİR. BİR TOPLUM EKРАНLAR ÜRETEBİLİR; FAKAT DÜŞÜNCE ÜRETEMİYORSA, HIZ SAĞLAYABİLİR; FAKAT YÖN DUYGUSU VEREMİYORSA, TÜKETİMİ ARTIRABİLİR; FAKAT TATMIN SUNAMIYORSA İLERLEME TEK BAŞINA YETERLİ DEĞİLDİR. ÖYLEYSE SORUYU YENİDEN SORMALIYIZ:

MEDENİYET Mİ, GÖSTERİ Mİ?...

CEVAP, BİNALARDA DEĞİL DAVRANIŞLARDA; SLOGANLARDA DEĞİL KURUMLARDA; VİTRİNLERDE DEĞİL VİCDANLARDA SAKLIDIR. GERÇEK MEDENİYET, İNSANI YALNIZCA DAHA GÜÇLÜ DEĞİL, DAHA İYİ HÂLE GETİRENDİR. EĞER GÜÇ ARTIYOR AMA ERDEM AZALİYOR, İMKÂN ÇOĞALIYOR AMA ANLAM YOKSULLAŞIYORSA, O ZAMAN PARLAYAN ŞEY MEDENİYET DEĞİL, SADECE İŞİKTİR. BUGÜNÜN DÜNYASI BELKİ HER ZAMANKİNDEN DAHA GÖRKEMLİ GÖRÜNÜYOR. FAKAT İNSANLIK İÇİN ASIL GÖREV, PARILTİNİN ARDINDAKİ BOŞLUĞU FARK ETMEK VE YENİDEN ÖZÜ İNŞA ETMEKTİR. ÇÜNKÜ GÖSTERİ GÖZ KAMAŞTIRIR; MEDENİYET İSE HAYAT KURAR.

RENKLERLE YAZILAN BİR

VATAN: AZERBAIJAN'IN BÜYÜK RESSAMI

SETTAR BEHLULZADE

Səttar Bəhlulzadə, 15 Aralık 1909'da Bakü yakınlarındaki Emircan köyünde doğdu. Babası, aynı yıl ocak ayında vefat eden kardeşi Ebüsəttar'ın adını ona verdi. Çocukluk yıllarında matematiğe olan ilgisiyle dikkat çekse de asıl yeteneği resimde ortaya çıktı. Ancak geleneksel yapısıyla bilinen Emircan'da resim, uzun süre yalnızca geçici bir uğraş olarak görülüyordu. Ailesi sonunda onun yeteneğini kabul ederek 1927'de Azerbaycan Devlet Meslek Resim Okulu'na gönderdi. Burada ünlü sanatçı Əzim Əzimzadə'nin dikkatini çekti ve onun yönlendirmesiyle *Kommunist* gazetesinde karikatürler çizmeye başladı. Bu dönem, sanatçının çizgi gücünü ve mizah anlayışını geliştirdi. Əzimzadə'nin tavsiyesi üzerine 1933'te Surikov Moskova Devlet Sanat Enstitüsü'nün grafik bölümüne girdi. Burada dönemin önemli hocalarından ders aldı. Üçüncü sınıfta Bu yıllarda klasik ve realist sanat anlayışını derinleştiren Bəhlulzadə, "Qadın Model"(Kadın Model) (1939) ve "Qaraçı qadın " (Çingene Kadın") (1939) gibi

çalışmalar üretti. Moskova'da ressam Q. M. Şaçal'ın önerisiyle resim bölümüne geçti ve eğitimine onun atölyesinde devam etti. Daha sonra Bakü'ye döndü.

1940'ta "Babek İsyanı" ve "Bezz Kalesinin Savunması" tablolarını hazırladı; ancak II. Dünya Savaşı nedeniyle 1941'de SSCB Sanatçılar Birliği'ne kabul edilen ressam, savaş yıllarında bir süre öğretmenlik yaptı. Savaştan sonra ise tüm enerjisini resme vererek Azerbaycan sanat tarihinin en önemli manzara ressamlarından biri haline geldi. Moskova'dan döndükten sonra Səttar Bəhlulzadə önce 1945 yılında yaptığı "Kubalı Fətəli Han" ve "Hattat Mirza Tebrizi" portreleri ile tarihi konulara yöneldi ve "Babek İsyanı", "Fətəli Han" ile "Hattat Mir Ali" gibi eserler üretti. Eserleri Sanatçının "Babek İsyanı" tablosu hocaları tarafından beğenilse de, o tarih resminden çok manzara sanatına yönelmeyi tercih etti. Bəhlulzadə'ye göre gerçek ilham kaynağı uzak ülkeler değil, kendi halkının yaşamı ve vatan toprağıydı.

Azerbaycan Milli Güzel Sanatlar Müzesi koleksiyonunda yer almaktadır. Azerbaycan'ın birçok bölgesini gezerek "Buzovna Petrol Sahaları", "Bilgeh", "Emircan", "Zağulba", "Şafak Vakti" ve "Maştağa Yolu" eserlerini yaptı. Daha sonra "Yol", "Buzovna", "Hazar'da Akşam", "Ebedi Meşeler" ve "Abşeron Tacı" gibi tablolarıyla Azerbaycan manzara resminin en güçlü isimlerinden biri oldu. 1950'li yıllarda Səttar Bəhlulzadə Azerbaycan'ın farklı bölgelerini gezerek en verimli dönemlerinden birini yaşadı. Quba seyahati sırasında "Qudyalçay Sahili", "Menekşeye Giden Yol" ve "Bahar Nağmesi" adlı eserlerinde bölgenin doğal güzelliklerini lirik bir üslupla resmetti.

1954 tarihli "Yeşil Halı" ve "Bağlar Arasında" tablolarında ise ritim, ışık ve renk uyumunu daha deneysel bir anlayışla ele aldı. 1955'te gittiği Lenkeran'dan esinlenerek yaptığı "Doğma Düzənliklər" (1957), geniş ovaları ve canlı doğa tasvirleriyle dikkat çekti. Sanatçı daha sonra Karabağ ve Şuşa'ya yönelerek "Cıdır Düzü", "Çakmak Ormanı" ve "Sislere Bürünmüş Dağlar" gibi etkileyici

manzaralar üretti. Bu eserler, güçlü renk geçişleri, romantik atmosferi ve şiirsel doğa anlayışıyla hem Moskova'da hem Bakü'de büyük beğeni kazandı. 1960'lı yıllar, Səttar Bəhlulzadə sanatında büyük bir dönüşüm dönemi oldu. Bu yıllarda sanatçı, klasik gerçekçiliğin sınırlarını aşarak daha özgün kompozisyonlar, güçlü renk karşıtlıkları ve duygusal anlatım dili geliştirdi. "Toprak, Su, Güneş ve Emek" (1961), "Toprağın Arzusu" (1963), "Gülüstan" (1965) gibi eserlerinde doğayı hem şiirsel hem de güçlü bir enerjiyle yorumladı.

AYNI DÖNEMDE MAVİ RENGİN TONLARINI USTALIKLA KULLANDIĞI "HAZAR GÜZELİ", "MAVİ EFSANE", "PETROL TAŞLARI", "MAVİ GÖL" VE "KAPAZ'IN GÖZYAŞLARI" TABLOLARI BÜYÜK İLGI GÖRDÜ. ÖZELLİKLE "MAVİ EFSANE" İLE "KAPAZ'IN GÖZYAŞLARI", S.ICAĞ VE SOĞUK RENKLERİN DENGESİYLE SANATÇININ OLGUN ÜSLUBUNU YANSITAN BAŞYAPITLAR...

AZƏRBAYCAN MİLLİ GÜZEL SANATLAR MÜZESİ.

"QUBALI FƏTƏLİ HAN'IN PORTRESİ", 1945 YILI

Qezelxan 1968 .Fuzuli

HAZARDA AKŞAM 1959

"TORPAĞIN ARZUSU" 1963

KELAĞAYI İLE NATÜRMORT

NAHÇIVAN MANZARASI 1968

Azerbaycan Narı: Şifa,

Coğrafya ve Lezzetin Kırmızı Hazinesi

Azerbaycan'da nar üretiminin merkezi Göyçay bölgesidir. Bunun yanında Şeki, Gence, Lenkeran, Kuba ve Şamahı çevrelerinde de değerli çeşitler yetiştirilir. Özellikle Göyçay narı; yoğun aroması, canlı rengi ve dengeli tat profiliyle ünlüdür. Türkiye'de Nerede Yetişir? Türkiye'de nar üretimi en çok sıcak ve ılıman bölgelerde yoğunlaşır:

- Antalya
- Mersin
- Adana
- Hatay
- Muğla
- Denizli
- Gaziantep
- Şanlıurfa

İzmir'in bazı ilçeleri Akdeniz ve Ege kuşağı, ticari üretimin ana merkezidir.

TIBBİ AÇIDAN FAYDALARI

1. GÜÇLÜ ANTIOKSIDAN KAYNAĞI NAR; PUNIKALAGIN, ELLAJİK ASIT VE ANTOSİYANINLER BAKIMINDAN ZENGİNDİR. BU BİLEŞİKLER SERBEST RADİKALLERİ AZALTARAK HÜCRELERİ KORUMAYA YARDIMCI OLUR.
2. KALP VE DAMAR DOSTU; DÜZENLİ NAR TÜKETİMİ LDL OKSIDASYONUNU AZALTABİLİR, DAMAR FONKSİYONLARINI DESTEKLEYEBİLİR VE TANSİYON ÜZERİNDE OLUMLU ETKİ GÖSTEREBİLİR.
3. BAĞIŞIKLIK SİSTEMİNE DESTEK. C VİTAMİNİ VEPOLİFENOLLER SAYESİNDE BAĞIŞIKLIK YANITINI DESTEKLER.
4. ANTIİNFLAMATUVAR ETKİ KRONİK İLTIHAPLANMANIN AZALTILMASINA KATKI SAĞLAYABİLECEK DOĞAL BİLEŞENLER İÇERİR.

5. METABOLİK SAĞLIĞA KATKI DENGELİ TÜKETİLDİĞİNDE İNSÜLİN DUYARLILIĞI VE GENEL METABOLİK SAĞLIK ÜZERİNDE OLUMLU ETKİLER GÖSTEREBİLİR. NASIL TÜKETİLMELİ?

- Taze meyve olarak
- Şekersiz nar suyu
- Salatalarda
- Yoğurt ve yulafli birlikte
- Şeker ilavesiz nar ekşisi şeklinde

Azerbaycan narı ile Türkiye narı, ortak coğrafyanın iki kıymetli ürünüdür. Biri Göyçay bağlarında, diğeri Akdeniz bahçelerinde yetişse de her ikisi de sağlık, tat ve kültürel miras açısından büyük değer taşır. Nar, sofralarda yer aldığı kadar bilimsel araştırmalarda da önemini korumaktadır

MÜZELER BIZE NE DIYOR?

SESSİZ NESNELERİN İÇİNDEN YÜKSELEN MERAK

Bir müzeye girdiğimizde çoğu zaman ilk karşılaştığımız şey sessizliktir. Fakat bu sessizlik boş değildir. Cam vitrinlerin ardında duran her eşya, her taş, her kumaş parçası, her tablo görünmeyen bir dille konuşur. Müzeler aslında bize geçmişi anlatmaz yalnızca; soru sormayı öğretir. Ve belki de en büyük güçleri tam burada saklıdır: Merak uyandırmakta. Bir kılıca baktığımızda aklımıza yalnızca savaş gelmez. Onu kim yaptı? Kim kullandı? Hangi korkularla, hangi umutlarla taşındı? Bir seramik kap gördüğümüzde sadece bir eşya görmeyiz; o kabın içine konan yemekleri, etrafında toplanan insanları, gündelik hayatın unutulmuş ritmini düşünürüz. Küçük bir çocuk oyuncuğu bile bize şunu sordurur: Üzgyıllar önce çocuklar nasıl gülüyordu?...

Müzeler, geçmişi donmuş bir zaman dilimi gibi sunmaz. Tam tersine, geçmiş ile bugün arasında görünmez köprüler kurar. Eski bir haritaya bakan ziyaretçi, bugünkü sınırların nasıl değiştiğini fark eder. Bir göç sergisini gezen kişi, insan hareketlerinin yalnızca

bugüne ait olmadığını anlar. Bir portreye bakan genç, yüzlere yıl

önce yaşamış bir insanın bakışında kendinden bir iz bulabilir. Asıl mesele eserlerin "eski" olması değildir; hâlâ bize dokunabilmeleridir. Çünkü insanın temel soruları değişmez:

Kimiz? Nereden geldik? Neyi değerli bulduk? Neyi kaybettik? Neyi korumak istiyoruz? ...

Müzeler bu sorulara doğrudan cevap vermez. Ama doğru cevaplardan daha kıymetli bir şey sunar: Yeni sorular. Merak, bilginin başlangıcıdır. Bilim

laboratuvarında, sanat atölyede, tarih arşivde gelişir; fakat çoğu zaman ilk kıvılcım bir karşılaşmayla doğar. Bir fosile bakarken yaşamın milyonlara yıllık hikâyesini düşünmek, bir minyatürde ayrıntıların peşine düşmek, eski bir mektupta bir insanın sesini duyar gibi olmak... İşte müzeler bu ilk kıvılcımı yakar. Bugünün hızlı dünyasında her şey çabuk tüketiliyor. Görseller saniyeler içinde kaydırılıyor, bilgiler birkaç satıra indirgeniyor. Müze ise bizi yavaşlatır. Bir eserin önünde durmayı, bakmayı, ayrıntıyı fark etmeyi ve düşünmeyi ister. Bu yüzden müze gezmek yalnızca kültürel bir etkinlik değil, aynı zamanda dikkat ve derinlik eğitimi gibidir. Belki de müzelerin bize söylediği en önemli söz şudur: İnsan unutursa küçülür, hatırlarsa büyür. Geçmişini tanımak, sadece eski zamanları öğrenmek değildir; bugünü daha iyi görmek ve geleceği daha bilinçli kurmaktır. Bu nedenle müzeler taşların, tabloların ve eşyaların toplandığı yerler değil; merakın yeniden doğduğu mekânlardır. Gençlerin müzelere gitmesi, yalnızca bilgi edinmek değil; dünyayı daha geniş bir perspektiften görmektir. Müze gezileri tarih bilincini güçlendirir,

sanatsal duyarlılığı geliştirir ve merak duygusunu canlı tutar. Gençler burada geçmiş toplumların deneyimlerinden öğrenirken kendi kimliklerini de daha bilinçli biçimde kurarlar. Ayrıca müzeler, hızlı dijital yaşamın içinde dikkat, sabır ve derin düşünme becerilerini destekleyen nadir alanlardan biridir.

AZERBAJCAN KELAĞAYI:

İPEĞE İŞLENEN HAFİZA

Azərbaycan kəltürəl mirasının ən zarif unsurlarından biri olan **kəlaşayı**, yalnızca bir başörtüsü değıl; kadın kimliğı, toplumsal hafıza və estetik zevkin taşıyıcısıdır. İnez ipəkten üretilen bu örtüler, özellikle buta, çiçek, dal və geometrik bordür motifleriyle süslenir. Her desen yalnız görsel bir kompozisyon değıl, aynı zamanda sembolik bir anlatıdır. Kəlaşayı, geçmişte kadın giyiminin tamamlayıcı unsuru olmanın ötesinde sosyal statü, yaş, medeni durum və bölgesel aidiyet göstergesi olarak kullanılmıştır. Düğünlerde, bayramlarda, yas dönemlerinde ve gündelik hayatta farklı renk ve bağlama biçimleri tercih edilirdi. Böylece kəlaşayı, sözsüz bir iletişim dili işlevi görürdü. Kəlaşayının temel amacı örtünme ve zarafet olsa da anlam dünyası çok daha geniştir. Buta motifi ateş, bereketi ve sürekliliğı; çiçek motifleri güzelliğı ve tazeliğı; geometrik bordürler düzeni ve korumayı simgeler. Bu nedenle kəlaşayı, estetik ile inanem birleştiğı kəltürəl bir nesnedir. Eskiden Nasıl Korunurdu? ...Değerli ipəkten üretildiğı için kəlaşayılar özel sandıklarda saklanır, güzel koku veren bitkilerle muhafaza edilir ve güneşten uzak tutulurdu. Aile içinde anneden kıza geçen kəlaşayılar, çoğı zaman çeyizin en kıymetli parçaları arasında

KELAĞAYI

GELENEKSEL DESENLER, KÜLTÜREL MİRAS

Yaşamayı, bu mirasın hâlâ canlı olduğunu gösterir. Kelağayının yüzeyindeki bezemeler klasik anlamda "nakış" değil, çoğu zaman kalıp baskı, batik benzeri rezerve boyama, elde desenleme ve sembolik motif kompozisyonlarıdır.

DESEN REPERTUVARI

Buta (alev, filiz, yaşam enerjisi), çiçek dalları, geometrik bordürler, damla formları ve ritmik tekrarlar en yaygın öğelerdendir.

Buta

Çiçek Dalları

Geometrik
Bordürler

Damla
Formları

Ritmik
Tekrarlar

RENKLERİN DİLİ

Kırmızı: Canlılık, kutlama

Mavi: Dinginlik, huzur

Beyaz: Saflık, temizlik

Koyu Tonlar: Olgunluk, yas

Bu nedenle kelağayı yalnızca estetik bir aksesuar değil, sosyal anlamlar taşıyan görsel bir metindir.

HAZIRLIK SÜRECİ

1

İpek kumaş yıkanır, gerilir ve boyamaya uygun hâle getirilir.

2

Tasarım planlanır; merkez, kenar ve bordür alanları belirlenir.

3

Oyma kalıplar boyaya batırılarak kumaşa ritmik biçimde basılır.

4

Bazı tekniklerde belirli bölgeler boyayı almaması için korunur.

5

Kurutulur, sabitlenir, ütülenir ve katlanır. Her parça benzersizdir.

Böylece motifler kumaşa sonradan işlenen bir süsleme değil, doğrudan üretim sürecinin parçası hâline gelir.

GELENEKTEN GELECEĞE

Bugün kelağayı üzerindeki motifler, geleneksel zanaat ile çağdaş tasarım arasında köprü kurmaktadır.

Moda

Tekstil Sanatı

Kültürel Miras

Bu desenler; kimlik, hafıza ve kadın emeğinin görsel ifadesi olarak yeniden değerlendirilmektedir.

*"Her bir kelağayı, bir hikâyedir.
Her desen, geçmişten bugüne uzanan bir mirastır."*

yer alırdı. Bazıları yalnızca özel günlerde kullanılır, bölgeler uzun yıllar yıpranmadan korunurdu.

GÜNÜMÜZE ULAŞAN MIRAS

Şeki, Başgal, Genç ve Karabağ gibi merkezlerde gelişen üretim gelenekleri, kelağayı gündelik eşya olmaktan çıkarıp kültürel sanat eserine dönüştürmüştür. Bugün kelağayı, müzelerde, halk danslarında, törenlerde ve çağdaş moda tasarımlarında yaşamaya devam etmektedir. 2014 yılında UNESCO tarafından somut olmayan kültürel miras kapsamında tanınması da bu değerın uluslararası düzeyde kabul edildiğini göstermektedir. Kelağayı, Azerbaycan kadınının yaşamayı, bu mirasın hâlâ canlı

zarafetinin, vakarının ve kültürel sürekliliğinin alamettir. Bir kumaş parçasından çok daha fazlası olarak geçmiş kuşakların hafızasını taşır. Renklerin dili de bu hafızaya eşlik eder: kırmızı neşeyi ve düğünü, beyaz saflığı, siyah olgunluğu, yeşil doğayı ve yenilenmeyi çağırır. Bugün kelağayı, modern tasarım dünyasında yeniden yorumlanırken geçmiş ile gelecek arasında estetik bir köprü kurmaktadır. Geleneksel motiflerin çağdaş moda ve aksesuarlarda olduğunu gösterir.

EVROVİZİYA 2026 MÜZİĞİN SAHNESİNDE TARİH, SİYASET VE BERLEyiŞ

EUROVISION SONG CONTEST — VIENNA 2026 —

Avrupa'nın en geniş izleyici kitlesine sahip müzik organizasyonlarından biri olan Eurovision Song Contest 2026, 2026 yılında yetmişinci yaşını kutlamaya hazırlanıyor. Yarışma bu yıl Viyana'da düzenlenecek.

1. Yarı Final
12 MAYIS 2026

2. Yarı Final
14 MAYIS 2026

Büyük Final
16 MAYIS 2026

Ev sahibi kent, geçmiş deneyimi ve güçlü organizasyon altyapısıyla bu büyük kutlamanın merkezine yerleşmiş durumda.

Eurovision'un uzun tarihi incelendiğinde yarışmanın yalnızca popüler müzik üretimini yansıtmadığı, aynı zamanda Avrupa toplumlarının ruh hâlini de ortaya koyduğu görülür. Farklı dönemlerde barış, kimlik, göç, çeşitlilik, toplumsal cinsiyet ve kültürel temsil gibi meseleler yarışmanın sahnesine doğrudan ya da dolaylı biçimde taşındı. 2026 yılı da bu geleneğin...

Vienna
2026

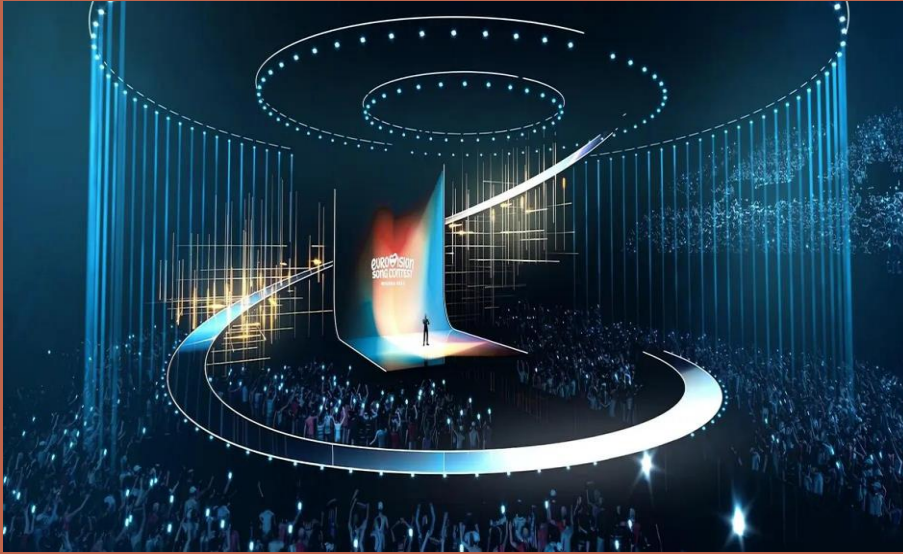
Yetmişinci yıl kutlamaları coşku ve nostalji yaratırken, yarışmanın çevresinde oluşan politik tartışmalar etkinliğin kültürel niteliğini yeniden sorguluyor. Avrupa kamuoyunun siyasal hassasiyetlerinden bütünüyle

Modern Eurovision prodüksiyonu artık yalnızca ses ve performansa değil, görsel dramaturjiye de dayanıyor. Bu nedenle birkaç dakikalık bir sahne gösterisinin arkasında aylar süren karmaşık bir hazırlık süreci bulunuyor. Bununla birlikte 2026 yarışmasının en dikkat çekici yönlerinden biri, müzik dışı tartışmaların yoğunluğu. Bazı ülkelerin katılım politikaları, yaygın kararları ve uluslararası gelişmelere ilişkin tutumları kamuoyunda geniş yankı uyandırıyor. Bu tablo, Eurovision'un uzun süredir savunduğu "birleştirici ve apolitik eğlence" anlayışının ne ölçüde sürdürülebilirliği sorusunu yeniden gündeme getiriyor. Yarışma resmî sözlüğünde tarafsızlık vurgusu taşısa da bağımsız kalamıyor.

Öte yandan yarışmanın rekabet boyutu da ilgi çekmeye devam ediyor. Bahis listelerinde öne çıkan ülkeler, ulusal final süreçleri, dijital platformlardaki dinlenme sayıları ve hayran topluluklarının tepkileri sonuçlara dair erken ipuçları veriyor. Ancak Eurovision tarihinde

favorilerin her zaman kazanmadığı biliniyor; canlı performans, sahne karizması ve jüri-halk dengesi çoğu zaman tüm hesapları değiştirebiliyor. Azerbaycan ise güçlü sahne estetiği ve profesyonel delegasyon geleneğiyle yeniden finalde etkili bir sonuç arayan ülkeler arasında gösteriliyor. Türkiye yarışmaya katılmasa da geniş izleyici kitlesi ve geçmiş başarıları sayesinde hâlâ Eurovision gündeminin en çok konuşulan ülkelerinden biri olmayı sürdürüyor. Eurovision 2026, yalnızca yetmiş yıllık bir eğlence mirasının kutlaması değildir. Bu organizasyon aynı zamanda çağdaş Avrupa'nın çelişkilerini, beklentilerini ve ortak heyecanlarını görünür kılan büyük bir kültürel ayıdır. Viyana'da sahneye çıkacak olan sadece şarkılar değil; hafıza, kimlik, rekabet ve birlikte yaşama fikrinin kendisi olacaktır.

Türk Mutfağı

Her sofrada bir bereket,
Bir tabakta emek,
bir sofrada muhabbet,
her lezzette Anadolu'nun ruhu vardır...

SOFRAMIZIN HİKÂYESİ

Türkiye'nin Lezzet Mirası

BİNLERCE YILLIK GELENEKTEN
BUGÜNE UZANAN BİR TAT YOLCULUĞU

Türkiye mutfağı; farklı coğrafyaların, medeniyetlerin ve kültürlerin buluştuğu zengin bir mirastır. Her bölgenin kendine özgü tatları, doğanın sunduğu eşsiz ürünlerle birleşerek sofralarımıza gelir. Emek, sabır ve ustalıklarla hazırlanan bu lezzetler, sadece damakları değil; hafızayı, kültürü ve paylaşmayı da besler.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
AYNI ÖZEN, AYNI TUTKU

TARİHİ, COĞRAFYASI VE İNSANIYLA BİR SOFRA MEDENİYETİ

Sofrada Kurulan Kimlik:

Azerbaycan Mutfağının Derinliği

Azerbaycan mutfağı; tarih, coğrafya, aile ve
gelenek arasında kurulan güçlü bir bağdır.
Her tabakta biraz toprak, biraz emek,
biraz da hafıza vardır.

BİR ÜLKENİN LEZZET HARİTASI:

ŞEHİR ŞEHİR AZERBAIJAN

MUTFAĞININ PEŞİNDE

Azerbaycan'a bakarken yalnızca bir ülke görmek eksik olur. Çünkü bu coğrafya, her şehrinde başka bir tat saklayan büyük bir sofraya gibidir. Bir şehirde tandırdan yeni çıkmış ekmeğin kokusu yükselirken, başka bir şehirde safranlı pilavın buharı masaya yayılır. Kimi yerde dağların sertliği et yemeklerine yansır, kimi yerde denizin bereketi mutfak karakterini belirler. İşte

tam da bu yüzden Azerbaycan mutfak, tek bir başlıkla anlatılamaz; şehir şehir keşfedilmesi gereken bir lezzet atlasıdır.

BAKU: GELENEK İLE MODERNLİĞİN AYNI TABAKTA

BULUŞTUĞU ŞEHİR

Başkent Bakü, Azerbaycan mutfağının vitrinidir. Burada hem geleneksel tarifleri hem de çağdaş yorumları bir arada görmek mümkündür. Şehirde en çok karşılaştığımız yemeklerden biri **plov**dur. Safranla renklendirilen pirinç, et, kuru meyve ve kestane ile birleşerek sofranın başrolüne dönüşür.

Bunun yanında **düşbere**, yani minik hamur parçalarıyla hazırlanan çorba, Bakü sofralarının zarif klasiklerinden biridir. Küçük mantıların kaşıktaki bulunduğu bu çorba, mutfaktaki sabrın göstergesidir.

ŞEKİ: TATLIların VE

ZARAFETİN

Başkenti

Şeki denildiğinde akla ilk gelen lezzet **Şeki halvasıdır**. İnce dşenli hamur katmanları, ceviz dolgusu ve parlak şerbetiyle bu tatlı, adeta yenilebilir bir sanat eseridir. Ancak Şeki yalnızca tatlıdan ibaret değildir. Şehrin ünlü yemeği **Piti**, nohut, kuzu eti, kuyruk yağı ve baharatlarla toprak **kaplarda** uzun süre pişirilir. Servisi bile bir ritüeldir; önce suyu içilir, sonra kalan malzeme

Gence: Damakta İz Bırakan

Tatların Şehri

Azerbaycan'ın tarihî şehirlerinden Gence, tok ve karakterli yemekleriyle öne çıkar. Burada adı sıkça duyulan yemeklerden biri **Gence pakhlavasıdır**. Kat kat hamur, ceviz ve şerbetle hazırlanan bu tatlı, sıradan bir baklava değil; bölgesel kimliğin simgesidir. Şehir mutfağında et yemekleri de güçlü yer tutar. Özellikle taş fırınlarda pişirilen kuzu yemekleri, Gence'nin geleneksel damak zevkini yansıtır

ezilerek yenir. Fakat mutfağın yıldızı çoğu zaman **Ləvəngidir**. Tavuk ya da balığın içine ceviz, soğan ve ekşi aromalı iç harç doldurularak hazırlanır. Tatlı-ekşi dengenin ustaca kurulduğu bu yemek, Lenkeran'ın imzası gibidir.

Güneyde yer alan Lenkeran, subtropikal iklimiyle Azerbaycan'ın en farklı mutfaklarından birine sahiptir. Burada çay kültürü çok güçlüdür.

Lənkəran Çay kokulu

Sahil Şəhri

NAHÇIVAN: KADIM

GELENEKLERİN
SESSİZ MUTFAĞI

NAHÇIVAN MUTFAĞI, YALIN AMA DERİN TATLARIYLA DİKKAT ÇEKER. BÖLGEDE TAHIL, ET VE SÜT ÜRÜNLERİ ÖNEMLİ YER TUTAR. EV YAPIMI EKMEKLER, YOĞURTLU YEMEKLER VE TANDIR KÜLTÜRÜ HÂLÂ GÜÇLÜ BİÇİMDE YAŞAR. BURADA YEMEKLER GÖSTERİŞTEN UZAK, DOĞRUDAN VE SAMİMİDİR. HER LOKMADA ESKİ ZAMANLARIN İZİNİ HİSSETMEK MÜMKÜNDÜR.

KARABAĞ BÖLGESİ: BERREKETİN
ve
PILAV KÜLTÜRÜNÜN İZLERİ

Karabağ mutfağı, özellikle pilav çeşitliliğiyle tanınır. Meyveli, tuzlu, safranlı ve katmanlı pilavlar bölgenin en dikkat çekici yemekleri arasındadır. Burada pirinç yalnızca yan yemek değil, mutfak sanatının merkezidir. Bölgenin zengin tarım kültürü sofralara da yansır. Aynı Ülkede, Farklı sofralar Azerbaycan mutfağını özel kılan şey yalnızca yemeklerin lezzeti değildir.

Asıl zenginlik, her şehrin kendi hikâyesini tabaklara taşımasıdır.

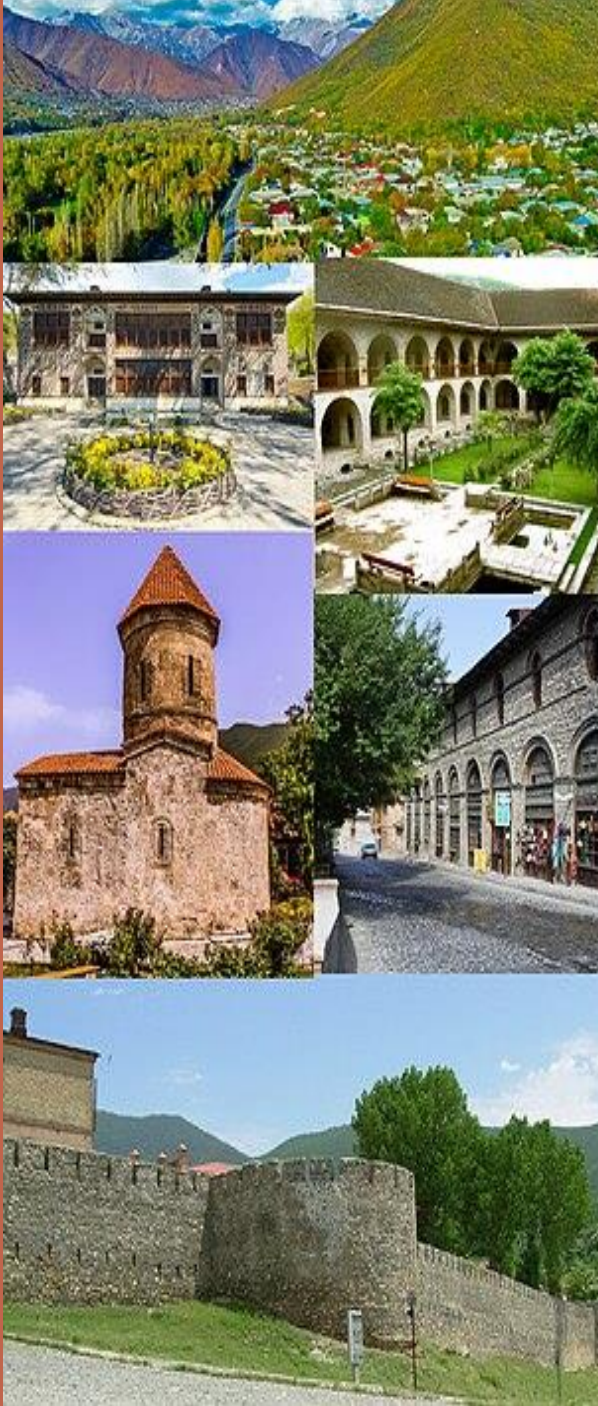
Bakü'de modernleşen tarifler, Şeki'de korunan gelenekler, Lenkeran'da iklimin etkisi, Şeki'de korunan gelenekler, Lenkeran'da iklimin etkisi, Gence'de tarihî sertlik, Nahçıvan'da sadelik... Hepsi aynı kültürün farklı sesleridi , Bir ülkeyi tanımak bazen müzeleri gezmekle olur, bazen de pazarlarını dolaşmakla. Ama Azerbaycan söz konusu olduğunda en doğru yol bellidir: şehir şehir sofralara oturmak. Çünkü bazı haritalar kâğıtta değil, damakta okunur. Gence'de tarihî sertlik, Nahçıvan'da sadelik... Hepsi aynı kültürün farklı sesleridi .

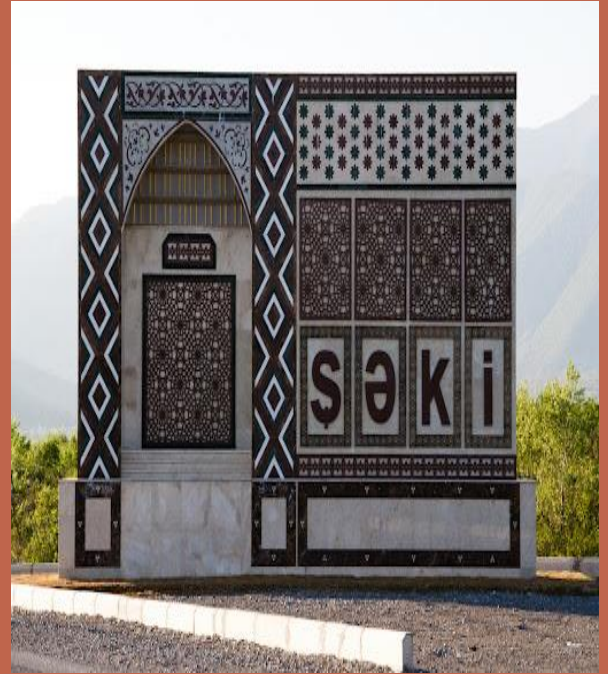
Pağlaştıkça çoğalan sofralarımız hep Açık olsun!

Birliğimiz güçlü, sofralarımız bereketli olsun!..

Azərbaycan ŞEKİ

Şeki, Azərbaycan'ın en eski yerleşimlerinden biri olup aynı zamanda önemli bir **turistik bölgedir**. Doğal güzellikleri, dağ manzaraları ve tarihî mimarisiyle öne çıkar. 2019'da tarihî merkezi UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır.

<https://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eeki>

Türkiye Rize

Rize, Türkiye'nin kuzeydoğusunda, Karadeniz kıyısında yer alır; batısında Trabzon, doğusunda Artvin bulunur. Türkiye'nin en fazla yağış alan ilidir ve ekonomisinin temeli çaydır. Yazları ılık, sonbahar ve kışları yağışlıdır. Dik vadileri, yaylaları ve akarsularıyla Doğu Karadeniz'in tipik doğal ve kültürel özelliklerini taşır. Turizm açısından özellikle yayla kültürü ve doğal manzaralarıyla öne çıkar.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Rize#/media/Dosya:Rize'den_bir_g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm.jpg
<https://www.rizetakup.com/Haber/rize-cay-bardagi---turkiyede-bir-kafe-26338>

✉ E-Mail: dergigunes@gmail.com

📷 [gunes_dergi](#)

🌐 gunesdergi.com

—◆—
Türkiye 2026